



ČESKÁ REPUBLIKA

## ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **Česká textilní a. s.**, se sídlem Masarykovo nám. 23, Žiželice nad Cidlinou, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví**, se sídlem Antonína Čermáka 2a, Praha 6, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2009, sp. zn. PVZ 1998-30763, č. j. PVZ 1998-30763/5570/2008/ÚPV, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 12. 2009, č. j. 9 Ca 290/2009 - 20,

**t a k t o :**

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

### O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze, jímž bylo v řízení o žalobě proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného vyhověno jeho návrhu na přiznání osvobození od soudních poplatků, a kterým byl současně zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů pro dané řízení.

Městský soud dospěl k závěru, že v daném případě nebyla naplněna jedna ze dvou zákonných podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů podle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť ustanovení zástupce není třeba k ochraně práv stěžovatele. Městský soud poukázal

na skutečnost, že podaná žaloba má všechny zákonem stanovené náležitosti, přičemž z jejího obsahu je zřejmé, že se žalobce dostatečně orientuje v relevantních skutkových i právních otázkách, a je proto schopen v řízení před soudem hájit svá práva sám. Dále též připomněl, že na rozdíl od řízení o kasační stížnosti není v řízení o žalobě zastoupení žalobce advokátem povinné. Městský soud tedy na základě výše uvedených důvodů návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů zamítl.

Stěžovatel v kasační stížnosti nesouhlasí se závěrem městského soudu, že ustanovení zástupce z řad advokátů není v dané věci třeba k ochraně jeho práv. Konkrétně uvádí, že nikdo z jeho statutárních orgánů ani z řad zaměstnanců nemá právnické vzdělání, že podaná žaloba byla koncipována na základě vzoru a informací získaných na internetu po vynaložení značného úsilí. Stěžovatel žalobu podával, aniž by si byl jist, že je tato v souladu s příslušnými právními předpisy. V samotném řízení pak není schopen plnohodnotně hájit své zájmy, pružně reagovat na různé právní skutečnosti a orientovat se v příslušných předpisech a procedurách. Absence zastoupení advokátem na straně stěžovatele povede ve svém důsledku k tomu, že účastníkům řízení nebudou zajištěny stejné možnosti k uplatnění jejich práv, neboť lze předpokládat, že za žalovaného bude v řízení jednat osoba s právnickým vzděláním. Stěžovatel v této souvislosti připomíná, že v řízení před soudy by měl mít každý zaručeno právo na právní pomoc. Z výše uvedeného stěžovatel dovozuje, že ustanovení zástupce z řad advokátů je v dané věci třeba k ochraně jeho práv a navrhuje, aby bylo napadené rozhodnutí městského soudu v rozsahu výroku, jímž byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce, zdejším soudem zrušeno.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost je dle § 102 s. ř. s. zásadně přípustná, s výjimkou případů taxativně vypočtených v § 104 s. ř. s, pokud splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.), je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 s. ř. s.). Posledně uvedená podmínka řádného zastoupení v projednávané věci splněna není. Jak ale zdejší soud uvedl například v rozsudku ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 – 41, dostupném na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz), v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobce není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení. Proto s ohledem ke splnění všech ostatních náležitostí a podmínek řízení je kasační stížnost shledána přípustnou.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně nepodřadil uplatněné kasační důvody konkrétním ustanovením soudního řádu správního. Z jejího obsahu je však patrné, že namítá vadu v postupu soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

V projednávané věci není sporu ohledně první z výše uvedených zákonných podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů, tedy o tom, zda jsou v případě stěžovatele dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. V této věci městský soud s ohledem na tíživou finanční situaci stěžovatele jeho návrhu vyhověl. Pokud jde o druhou podmínku, je třeba zdůraznit, že zatímco v řízení o kasační stížnosti je vždy nezbytné navrhopateli, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, zástupce z řad advokátů ustanovit, neboť je v daném typu řízení zastoupení stěžovatele advokátem povinné (k tomu srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 8. 2008, č. j. 4 Azs 53/2008 – 72, dostupný na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)), v řízení před krajským soudem je naopak nutné posuzovat nezbytnost ustanovení zástupce z hlediska ochrany práv navrhovatele případ od případu se zřetelem ke konkrétním okolnostem konkrétní věci.

Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již vyjádřil k tomu, jaké skutečnosti jsou relevantní při posouzení otázky, zda je žalobce schopen v řízení před soudem hájit svá práva sám. Z judikatury zdejšího soudu vyplývá, že je třeba zohlednit jednak formální a obsahové kvality jeho podání, a dále též přihlídnout k právní složitosti projednávané věci (srov. např. rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 4 Azs 390/2005 – 98, rozsudek ze dne 4. 1. 2006, č. j. 3 Ads 26/2005 – 36, dostupné na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)). Ustanovení advokáta tak zpravidla není namístě v situaci, kdy podaná žaloba obsahuje všechny formální náležitosti, řádně formulované žalobní body a bezvadný petit a je z ní patrné, čeho a na základě jakých důvodů se žalobce domáhá, pokud se současně nejedná o věc po právní stránce mimořádně složitou.

Stěžovatel poukazuje v první řadě na skutečnost, že již vypracování žaloby pro něj bylo mimořádně obtížné, a i přes vynaložené úsilí podával žalobu s pochybnostmi, zda obsahuje všechny zákonné náležitosti. Pro posouzení žádosti o ustanovení advokáta je, jak bylo výše uvedeno, podstatná formální a obsahová kvalita podané žaloby, a to bez ohledu na to, zda její sepsání bylo pro žalobce více či méně obtížné. Obecně totiž platí, že má-li mít žaloba či jiné podání soudu naději na úspěch, je její vypracování logicky spjato s nutností vynaložit určitý čas a úsilí, lhostejno při tom, zda je koncipována samotným žalobcem, jenž nemá právnické vzdělání, nebo profesionálním právníkem. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta obsažené v samotné žalobě neuvedl, z jakých konkrétních důvodů není schopen v daném případě sám hájit svá práva, vycházel městský soud při posouzení této žádosti z obsahu podané žaloby. Přestože je žaloba z převážné části tvořena rekapitulací předchozího správního řízení a podrobným popisem skutkového stavu a dalších souvisejících řízení, zatímco samotné žalobní námitky a právní argumenty jsou spíše stručné, je z jejího textu seznatelné, že stěžovatel v první řadě namítá, že se žalovaný dostatečně nezabýval všemi jím tvrzenými skutečnostmi a navrženými důkazy, a že dále poukazuje na nesprávné právní posouzení jeho námitky, že v dané věci došlo k zápisu průmyslového vzoru na základě klamavých údajů záměrně uvedených navrhovatelkou. V žalobě stěžovatel zhusta cituje konkrétní ustanovení právních předpisů a v rámci své argumentace rovněž odkazuje na konkrétní části napadeného rozhodnutí. Žaloba rovněž obsahuje jasně a srozumitelně formulovaný žalobní návrh, který nevzbuzuje žádné pochybnosti o tom, čeho se stěžovatel domáhá. Z úvodu žaloby, v němž stěžovatel konstatuje, že si je vědom toho, jaké formální a obsahové náležitosti musí žaloba splňovat, aby byla projednatelná, a z četných citací právních předpisů v jejím dalším textu je patrné,

že se dotyčný dostatečně seznámil s příslušnou právní úpravou, z obsáhlého popisu skutkových okolností případu je pak zřejmé, že se i v těchto otázkách dostatečným způsobem orientuje. Pokud jde o meritum projednávané věci, lze i přes skutečnost, že se věc týká specifické oblasti ochrany duševního vlastnictví, a s ohledem k obsahu podané žaloby i napadeného správního rozhodnutí konstatovat, že se nejedná o věc z právního hlediska mimořádně komplikovanou. Vzhledem k výše uvedenému tedy městský soud nemohl na základě podané žaloby dospět k jinému závěru, než že v dané věci není k ochraně práv stěžovatele jeho zastoupení advokátem nezbytné.

Stěžovatel však v kasační stížnosti dále namítá, že v důsledku absence zastoupení advokátem nebude v dalším průběhu řízení schopen adekvátním způsobem hájit svá práva a orientovat se v příslušných hmotněprávních a procesních normách. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že podle § 36 odst. 1 s. ř. s. je soud rozhodující ve správním soudnictví povinen účastníky řízení poučit o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Z toho důvodu ani ne zcela úplná orientace v procesních předpisech není překážkou uplatnění stěžovatelových práv v soudním řízení a řádného projednání jeho žaloby. Pokud jde o jeho orientaci v hmotném právu, zde je nutno podotknout, že již z obsahu podané žaloby, jak je podrobněji uvedeno výše, je zřejmé, že stěžovatel má alespoň základní povědomí o příslušných právních předpisech. Precizní podřazení všech podstatných skutečností pod příslušná hmotněprávní ustanovení odpovídající znalostem advokáta přitom není nezbytné, ale naopak postačí, pokud žalobce soudu dostatečně srozumitelně sdělí skutkové důvody, které považuje v dané věci za relevantní. Jejich podřazení pod příslušná ustanovení právních předpisů provede v souladu s obecnou zásadou *iura novit curia* soud sám. V projednávané věci navíc není zřejmé, zda bude soudem nařízeno jednání, a ani nebylo doposud vyžádáno vyjádření žalovaného k žalobě. Pokud by v dalším průběhu řízení, například během případného ústního jednání, vyvstala potřeba ustanovit stěžovateli advokáta, není současné zamítnutí jeho žádosti překážkou toho, aby jmenovaný s uvedením konkrétních důvodů o jeho ustanovení požádal opětovně.

Konečně stěžovatel poukazuje na skutečnost, že za žalovaného bude v řízení pravděpodobně jednat osoba s právníckým vzděláním, a v důsledku toho bude narušena ústavně zakotvená rovnost účastníků soudního řízení (čl. 37 Listiny základních práv a svobod). K tomu zdejší soud uvádí, že zásadu rovnosti účastníků a s ní souvisící právo na právní pomoc nelze chápat v tom smyslu, že je povinností soudu vždy zajistit, aby byl žalobce zastoupen advokátem či jinou osobou s právníckým vzděláním. Soud návrhu na ustanovení zástupce vyhoví pouze tehdy, dospěje-li k závěru, že je tak třeba učinit v zájmu ochrany práv navrhovatele. Pokud však neshledá existenci důvodů pro jeho ustanovení, návrh zamítne. V této souvislosti je namístě odkázat na nálezný Ústavního soudu ze dne 4. 8. 2006, spis. zn. I ÚS 684/05, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>, v němž bylo uvedeno, že: „(n)ení totiž porušením práva na právní pomoc zakotveného v čl. 37 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, zamítne-li soud žádost účastníka řízení o ustanovení zástupce, pokud bylo řádně soudem shledáno a odůvodněno, že pro takové ustanovení zástupce nejsou splněny (zákonné) podmínky“. V projednávané věci městský soud neshledal návrh na ustanovení zástupce důvodným a své rozhodnutí v tomto smyslu řádně odůvodnil. Stěžovateli proto nelze přisvědčit v názoru, že by jím bylo jakkoliv zasaženo do jeho práv garantovaných článkem 37 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud dochází k závěru, že městský soud postupoval v souladu se zákonem, pokud shledal návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů nedůvodným a zamítl jej. V dané věci tak nebyl naplněn tvrzený kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Na základě všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2010

JUDr. Miluše Došková  
předsedkyně senátu